

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman seuranta

Yhteenveto syyskuu 2022

Maahanmuutto-ohjelman ohjausryhmä

20.9.2022

1 Johdanto

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma 2021–2025 hyväksyttiin maakuntahallituksessa 8.2.2022. Maakuntahallitus lähetti ohjelman hyväksyttäväksi kuntiin ja kaikki Päijät-Hämeen kunnat sekä Myrskylä ja Pukkila hyväksyivät ohjelman kevätkauden 2021 aikana. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus edistää maahanmuuttaneiden kotoutumista ja laatia kotouttamisohjelma. Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma toimii ohjelma-alueen kaikissa kunnissa kunnan lakisääteisenä kotouttamisohjelmana.

Maahanmuutto-ohjelma on tarkoitettu maahanmuuttajien kotoutumisen ja alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseen osallistuville toimijoille. Jokainen toimija voi hyödyntää maahanmuutto-ohjelmaa omien tarpeidensa mukaisesti. Tavoitteena on, että toimijat löytävät erilaisia yhteistyön malleja toteuttaa maahanmuutto-ohjelmaa yhdessä.

Kotoutumislainsäädäntöön on tulossa muutoksia vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden aloittaessa (HE 84/2022 vp). Lakiuudistuksen myötä hyvinvointialueet voisivat hakea valtion korvauksia sekä osallistua alkukartoitukseen tai kotouttamissuunnitelman laadintaan, mikäli kotoutuminen sitä edellyttää. Myös alaikäisten asumispalvelun järjestämistä vastuu siirtyisi kunnalta hyvinvointialueelle.

Tilapäistä suojelua on sovellettu ensimmäisen kerran Ukrainasta sotaa paenneisiin henkilöihin. Suurin osa heistä on tällä hetkellä vastaanottopalveluiden piirissä. Suurin osa tilapäistä suojelua saavista täyttää keväällä 2023 kotikuntalain mukaiset kotikunnan saamisen edellytykset, jolloin he ovat oleskelleet vuoden Suomessa. Kotikunnan saamisen myötä henkilöt siirtyvät vastaanottopalveluista kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden piiriin. Tilapäistä suojelua koskeva lakiuudistus on valmisteilla ja sen tavoiteltu voimaantuloaika on 1.3.2023 alkaen (HE kotoutumislain ja vastaanottolain muuttamisesta). Lakimuutoksen myötä henkilöihin voitaisiin soveltaa kuntaan osoittamisen sääntöä ja kunnilla ja hyvinvointialueilla olisi mahdollisuus saada valtiolta kotoutumislain mukaista korvausta.

Myös kotoutumislain kokonaisuudistus on valmisteilla ja sen tavoiteltu voimaantuloaika on 1.1.2025 samanaikaisesti TE-palvelujen uudistuksen kanssa.

Maahanmuutto-ohjelman yhteenveto 2022 käsiteltiin maahanmuutto-ohjelman ohjausryhmässä 20.9.2022. Kokouksessa tehtyjen täydennysten jälkeen se lähetetään tiedoksi maakuntahallitukselle. Yhteenvedon valmistelusta vastasi erillinen valmisteluryhmä Päijät-Hämeen liiton johdolla.

Lahdessa 26.9.2022

Saila Juntunen,

hyvinvointipäällikkö, Päijät-Hämeen liitto

saila.juntunen@paijat-hame.fi 044 077 3002

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

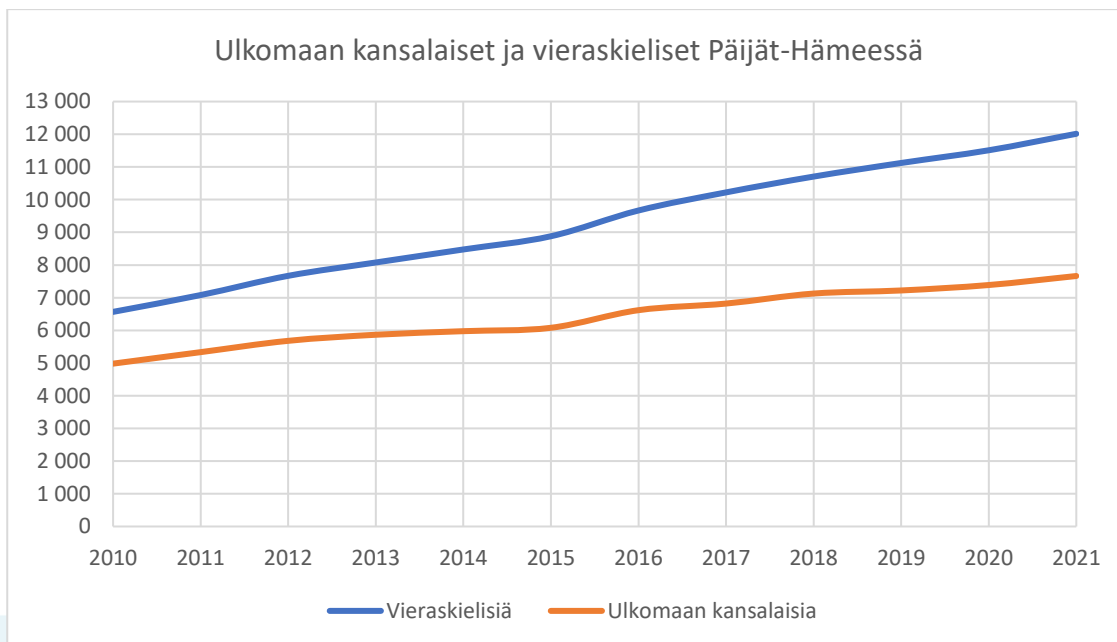
2 Maahanmuutto-ohjelman tavoitteiden toteutuminen

2.1 Edistämme työ- ja opiskeluperusteista maahanmuuttoa

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelmassa asetettu tavoite työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton edistämiseksi on linjassa valtioneuvoston tavoitteiden kanssa. Hallitus on asettanut tavoitteeksi vähintään kaksinkertaistaa työperusteisen maahanmuuton vuoteen 2030 mennessä työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Hallitus on esittänyt ulkomaalaislakiin uudistuksia työperusteisten oleskelulupien hakemisen sujuvoittamiseksi ja saamisen nopeuttamiseksi.

Päijät-Hämeessä ulkomaan kansalaisten ja vieraskielisten osuus väestöstä on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2021 Päijät-Hämeen väestöstä oli ulkomaan kansalaisia 3,7 %. Vuonna 2015 vastaava luku oli 2,9 %. Viime vuosien poikkeukselliset tapahtumat ovat vaikuttaneet yhteiskuntaan ja myös ihmisten muuttamiseen maasta toiseen. 2020 alkanut maailmanlaajuinen korona-pandemia muutti jossain määrin työllistymis- ja opiskelumahdollisuuksia. Työntekijät eivät koronasulkujen vuoksi päässeet koko ajan liikkumaan maasta toiseen, mutta esimerkiksi kausityöntekijät tulivat lopulta Suomeen ja Hämeeseen entisten vuosien tapaan. Vuoden 2022 helmikuussa Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja miljoonia ukrainalaisia on lähtenyt kotimaastaan sotaa pakoon. Suomeen ukrainalaisia on saapunut yhteensä yli 37 000 henkilöä. Päijät-Hämeeseen ukrainalaisia on tullut hieman alle 2000. Sotaa paenneina heillä on ollut mahdollisuus hakea turvapaikkaa ja / tai tilapäistä suojelua. Suurin osa ukrainalaista on hakenut tilapäistä suojelua, jonka saatuaan heillä on ollut mahdollisuus tehdä työtä ja saada terveydenhuollon palveluita.

Taulukko 1 Ulkomaan kansalaisten ja vieraskielisten määrä Päijät-Hämeessä vuosina 2010–2021 (Tilastokeskus)

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

Päijät-Hämeessä on maahanmuuttajataustaisia korkeakouluopiskelijoita (2020) 10,7 % kaikista korkeakouluopiskelijoista. Vastaavasti toisen asteen koulutusta suorittavia maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita on 5,8 % toisen asteen opiskelijoiden kokonaismäärästä.

Taulukko 2 Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista Päijät-Hämeessä vuosina 2016–2020 (vipunen.fi)

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista (äidinkielen mukaan)	2016	2017	2018	2019	2020
☐ Toisen asteen koulutus	5,9 %	6,8 %	5,6 %	6,4 %	5,8 %
☐ Lukiokoulutus	4,5 %	5,4 %	5,7 %	6,8 %	7,0 %
☐ Ammatillinen koulutus	6,3 %	7,3 %	5,6 %	6,3 %	5,4 %
☐ Korkeakoulutus	9,9 %	10,7 %	10,6 %	10,1 %	10,5 %
☐ Ammattikorkeakoulukoulutus	10,1 %	10,8 %	10,9 %	10,5 %	10,8 %
☐ Yliopistokoulutus	4,4 %	6,9 %	3,9 %	3,4 %	6,9 %
Yhteensä	7,0 %	7,8 %	7,0 %	7,5 %	7,2 %

Työperusteinen maahanmuutto

Hämeen ELY-alueella on haettu työ lupia 1.1. - 30.6.2022 välisenä aikana yhteensä noin 230 kpl. Päijät-Hämeeseen on myönnetty 155 lupaa, joista suurin osa sijoittuu Lahteen. Työlupia hakevat EU-ETA maiden ulkopuolelta töihin tulevat.

Hämeen alueellinen työlupalinjaus, sekä työlupien määriä käsitellään kaksi kertaa vuodessa Hämeen ELY-keskuksen maahanmuuttoasiain toimikunnassa. Työlupahakemukset käsitellään TE-toimistojen työlupayksiköissä ja Maahanmuuttovirastossa.

Esimerkkejä tehdyistä toimenpiteistä työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton edistämiseksi:

1. Tavoite: Huolehditaan alueen palvelujen saavutettavuudesta vähintään englannin kielellä (julkiset palvelut, verkkosivut). Alueellisella integraatiopalvelupisteellä eli Alipilla monikieliset sivut
 - Oppilaitoksilla käytössä yleisesti englanninkielisiä nettisivuja, muilla toimijoilla harvinaisempaa.
 - Heinolan, Hollolan ja Orimattilan kuntien maahanmuuttoon liittyviä osioita käännetty myös muille kielille
 - Päijät-Hämeen liitossa tehty lisää kieliversioita
 - Phhyky: Verkkosivujen botissa suomen lisäksi englanti ja ruotsi. Palveluissa mobiilitulkkaus. Koronaohjeet monikieliset.
 - Alueelliseen työlupalinjaukseen päivitetty uusia työvoimapula-aloja, joihin ei katsota tarvittavan saatavuusharkintaa.

2. Tavoite: Edistetään suomen kielen opiskelumahdollisuuksia (lisätään suomen kielen opetusta oppilaitoksissa, myös kotoajan ulkopuolella), yrityksissä tapahtuva suomenkielen koulutus (EURES), OSSI-portaalin jne. näkyväksi tekeminen.
 - LAB: kielikeskuksen kurssit avoimia kaikille, myytäviä palveluita, Elma-hankkeen hoitoalan suomen kielen oppimista tukevan oppimisympäristön lanseeraus keväällä 2023.
 - Salpaus: Työpaikka-suomea on markkinoitu, ensimmäinen toteutuu 3.10-7.12.22. Ossi-portaali on käytössä. Iltakoulutuksia alkaa kaksi kertaa vuodessa.
 - TalentHub: International House Lahti -digialusta tulossa 01/23, valmistelu syksyllä 2022 yhteistyössä TalentHub & Access Alipi.
 - Lahti: Edistetään suomen kielen koulutusta, mm. nuorille ukrainalaisille. Lahden kaupungin OSKE OKM hankerahoituksen järjestämät koulutukseen ja työelämään valmentavat ryhmät sekä yhteistyössä Salpauksen OSKE:n kanssa ryhmiä kotiäideille kohti koulutusta ja työelämää.
 - Päijät-Hämeen liitto: EURES infoa on jaettu.
 - Heinola: Jyränkölän Settlementin suomen kielen kurssit ja työelämävalmennus.

3. Tavoite: Kehitetään elinkeinoelämän ja oppilaitosten sekä julkisen sektorin toimijoiden yhteistyössä alueen kansainvälistä näkyvyyttä ja rekrytointitapahtumia (viestintäkampanja). Hyödynnetään alueella opiskelleita kv-opiskelijoita sekä ulkosuomalaisia alueen markkinoinnissa (ambassador-toiminta, some-vaikuttajat).
 - LAB: Strategia vahvasti yritys- ja työelämälähtöinen. Jobteaser-palvelu. Uraohjaus (myös englanniksi), cv-apu ym.
 - TalentHub: International House Lahti -konseptin kehittäminen 2022–2024
 - P-H liitto: Rahoitettu edistäviä hankkeita

4. Tavoite: Lisätään työelämää koskevaa viestintää, tiedotusta ja neuvontaa työnantajille (viestintäkampanja) kansainvälisen työvoiman rekrytoinnista.
 - TalentHub Guide to Päijät-Häme www.alipi.fi-sivuilla.
 - Heinola, Hollola ja Orimattila tekemässä aiheesta videoviestintää, käyttävät apuna Monikulttuurisuussimulaatiohankkeen tuottamaa videoviestintää.
 - P-H liitto: Yhteistyössä mm. Kauppakamari.

5. Tavoite: Parannetaan yritysten ja oppilaitosten palveluja maahan muuttaville (tervetulopaketti sisältäen opastusta lupaprosesseissa, tietoa kielenopetuksesta sekä itseopiskelumahdollisuuksista sekä koontia kotiutumista helpottavista palveluista ja muuta tietoa alueesta).
 - LABin ja Lutin korkeakouluopiskelijoille <https://elab.lab.fi/en>, sisältää opintoja koskevien tietojen lisäksi info Lahdesta (ja Lappeenrannasta), asumisesta, tukimahdollisuuksista
 - TalentHub yhdessä Access Alipi 3 -hankkeen kanssa: Uuden IHL-digialustan (01/23) tarkoitus palvella kaikkia sidosryhmiä & asiakkaita.
 - Heinolassa, Hollolassa ja Orimattilassa tehdään kunnan kotoutumishjelma 2023 alkaen

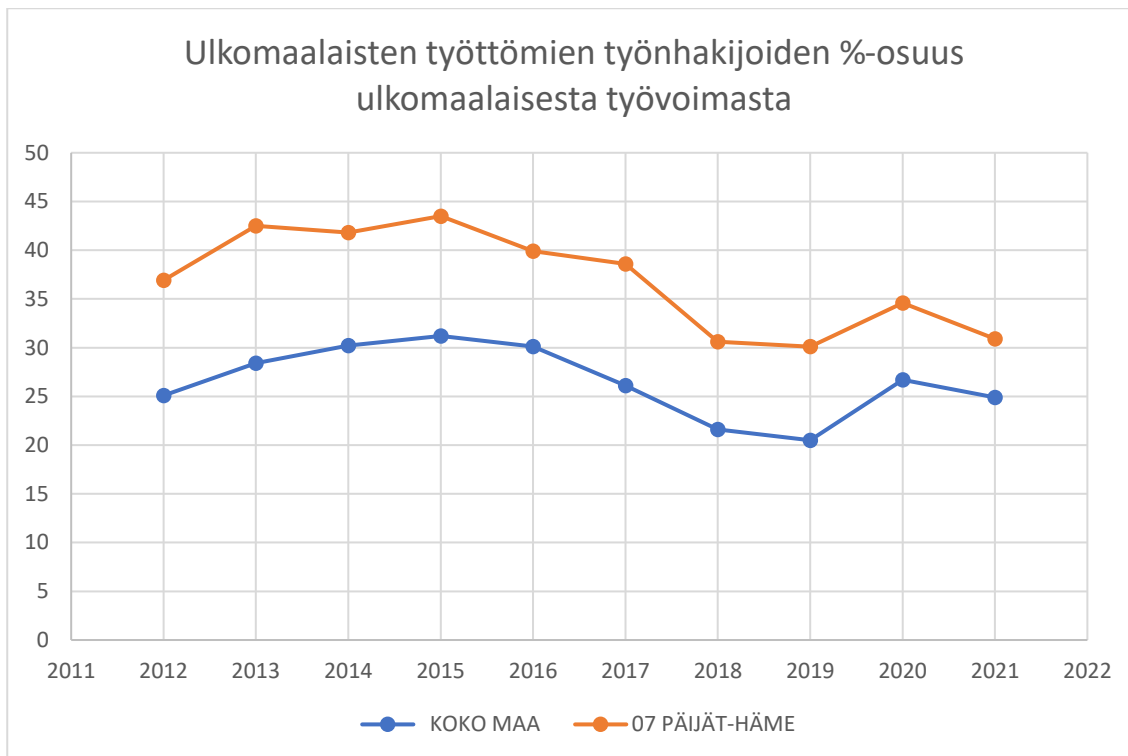
2.2 Lisäämme maahan muuttaneiden työllisyyttä

Maahan muuttaneiden työllisyys

Työllisyys jakaantuu hyvin epätasaisesti maahan muuttaneiden keskuudessa. Maahan muuttaneiden ryhmä on hyvin heterogeeninen muun muassa erilaisten kulttuuritaustojen takia. Pakolaisten työllistyminen on yleisesti hyvin heikkoa joidenkin toisten maahan muuttaneiden työllistyessä hyvin. Lisäksi maahan muuttaneiden työttömyyden arvioinnissa on ongelmallista, että samassa prosentiosuudessa esitetään juuri maahan tulleet ja pidempään maassa olleet.

Ulkomaalaisten työttömyysaste on ollut Päijät-Hämeessä korkea valtakunnan tasoon verrattuna. Maahanmuutto-ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi puolittaa maahan muuttaneiden työttömyys vuoteen 2025 mennessä vuoden 2019 tasosta eli laskea työttömyysprosentti 16 %:iin. Maahan muuttaneiden työllisyystilanne on parantunut Päijät-Hämeessä, mutta asetettuun tavoitteeseen on vielä matkaa. Vuonna 2021 ulkomaalaisten työttömyysaste oli Päijät-Hämeessä 31 %. Vastaava luku oli koko maan osalta 25 %.

Taulukko 3 Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus (TEM työnvälitystilastot tilastotaulu 1261)

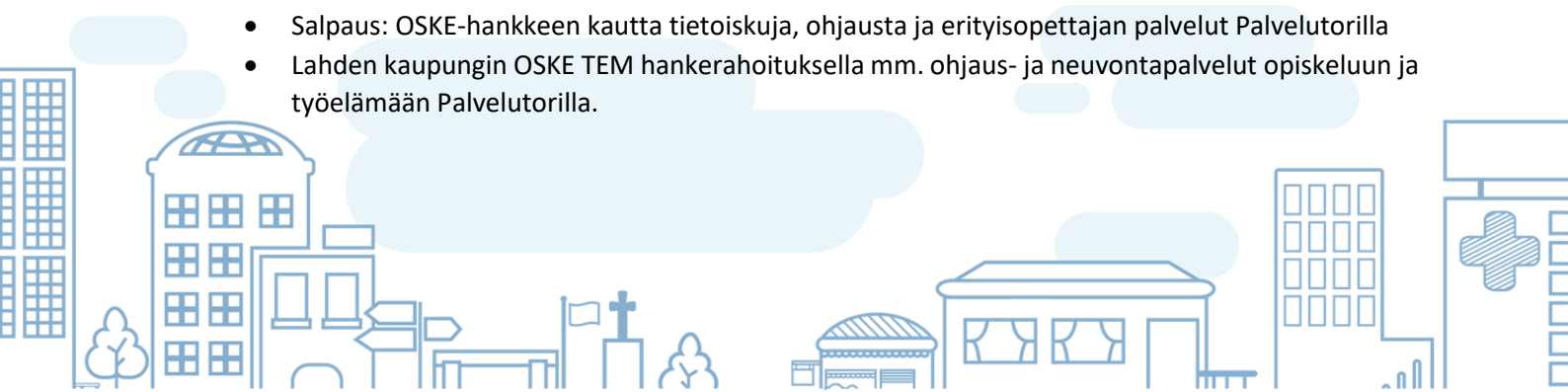
Maahan muuttaneiden työllisyyttä on pyritty edistämään erilaisilla toimenpiteillä. Esimerkki onnistuneesta tapahtumasta on 13.6.2022 järjestetty DUUNI WORK -tapahtuma. DUUNI WORK oli kaikille avoin rekrytointitapahtuma ja sitä mainostettiin erityisesti Lahden seudulla asuville ei suomea äidinkielenään puhuville. Tapahtuman arvioitu osallistujamäärä oli 268 henkilöä. Työnantajia tapahtumassa oli mukana 15 ja heidän lisäksi mukana oli koulutuksentarjoajia ja muita tahoja. Vetovastuu tapahtuman järjestämisessä oli Hämeen TE-toimistolla. Tapahtuman yhteistyökumppaneina olivat Lahti TalentHub, Lahden kaupunki, Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi ja LAB-ammattikorkeakoulu.”

Hämeen ELY-keskus hankkii kotoutumiskoulutusta työvoimakoulutuksena. Sopimuskouluttajina Päijät-Hämeessä ovat Arffman Finland sekä Salpaus Lahdessa, Jyränkölän Settlementti Heinolassa. Kotoutumiskoulutusta on kehitetty yhä vahvemmin työmarkkinalähtöiseksi ja nykyään siitä voidaan räätälöidä mm ammatilakohtaisia polkuja tai kytkeä kotoutumiskoulutusta osaksi muita palveluita. Hämeen ELY-keskus on mukana ELY-keskusten valtakunnallisessa Työpaikka Suomi- palveluhankinnassa, josta voidaan ostaa koulutuksia myös Päijät-Hämeeseen.

Päijät-Hämeen liiton yhteistyöryhmä (MYR), joka koostuu maakunnan liiton ja jäsenkuntien edustajista, valtion viranomaisista sekä keskisimmistä järjestötoimijoista on käsitellyt kokouksissa vieraskielisten työllistymistä. Yhteistyöryhmä on laatinut toimenpide-ehdotuksia vieraskielisten työllistymisen edistämiseksi. Toimenpide-ehdotuksina on Lähettiläsyntisten (ambassador company) valitseminen, jotka sitoutuvat työllistämään vieraskielisiä, Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman työllisyystoimenpiteiden edistäminen sekä 3. sektorin toiminnan tukeminen työllistämisen edistämiseksi.

Esimerkkejä tehdyistä toimenpiteistä maahan muuttaneiden työllisyyden lisäämiseksi:

1. Yhteistyössä oppilaitosten, työvoimahallinnon sekä elinkeinoelämän kanssa suunnitellaan täydennyskoulutuspolkuja maahan muuttaneille.
 - LAB: Mm. maahanmuuttajilla suunnattu sairaanhoitajakoulutus ja valmentavat koulutukset korkeakouluopintoihin.
 - Salpaus: Joulukuussa 2021 teknisille aloille
 - TalentHub: Keväällä 2022 yhteistyössä LABn kv-opiskelijoiden kanssa Ideakilpailun toteutus. Syksyllä 2022 kv-opiskelija harjoittelussa TalentHub-tiimissä.
2. Vastataan koulutuksella työelämän tarpeisiin
 - Salpaus: Työpaikkasuomi, puhdistuspalvelualan pilotti
 - TalentHub: Coaching for Finnish worklife -uravalmennus (10-11/22). Huipentumassa HKKn kv-osaja viikkoon tutustumalla yrityksiin (varmistuu).
3. Erilaisille oppijoille erilaista koulutusta esim. työpajoja. Yksilöllistä räätälöintiä koulutuksiin ja ohjauspalveluihin (yksilölliset tavoitteet/palvelutarpeen arviointi). Työelämään orientoituville nopea erillinen polku.
 - Salpaus: OSKE-hankkeen kautta tietoisuuksia, ohjausta ja erityisopettajan palvelut Palvelutorilla
 - Lahden kaupungin OSKE TEM hankerahoituksella mm. ohjaus- ja neuvontapalvelut opiskeluun ja työelämään Palvelutorilla.

4. Lisätään työelämää lähellä olevia palveluiden käyttöä (esim. palkkatuettu työ)
 - Salpaus: Malva-hanke ja OSKE

5. Tarjotaan työnhakutaitojen valmennusta
 - LAB: OSKE LABin mentorointiohjelmassa harjoitellaan näitä
 - LAB: Valmista materiaalia mentoroinnin ja verkostointityöpajojen järjestämiseksi (Yhteistyössä MESH -toimijat)
 - LAB: Valmentavassa koulutuksessa järjestetty työnhaunsimulaatioita.
 - Salpaus: OKM hankerahoituksella palkattu yritysyrityshenkilö ammatilliseen koulutukseen
 - TE-toimisto: Tarjolla kaikille tarkoitettuja. Venäjänkielisille oma ryhmä myös tarjolla. Muille kieliryhmille tarvetta.
 - Heinolan Heimossa (kotokoulutus) erilliset oppitunnit sekä Jyränkölän Settlementin Tukirinkihanke
 - Tehdään myös osana Hämeen ELY-keskuksen kotouttamiskoulutuksen sekä valmennuspalvelujen hankintoja

6. Yrittäjyyden tukeminen: 1) Yrittäjyyden esittely yhtenä työllistymisvaihtoehtona 2) Yrittäjyysosion sisällyttäminen kotoutumiskoulutuksiin. 3) Kevytyrittäjyyden lisääminen.
 - LAB: Uudistuva yrittäjyys on yksi LABin kasvualustoista - teema on vahvasti mukana myös muualla. Uudistuva yrittäjyys on yksi LABin kasvualustoista - teema on vahvasti mukana myös muualla. LAB tukee maahanmuuttajien yrittäjyysvalmiuksien kehittymistä osana opintoja sekä erilaisissa hankkeissa.
 - Salpaus: Kaksi yrittäjyyskoulutusta maahan muuttaneille v. 2022
 - TalentHub: Yrittäjyysvalmennus (5xworkshops) yhteistyössä LADECn & yrittäjien kanssa (09-10/22).
 - TE-palvelut: Työnhaun teema webinaareissa infoa yrittäjyydestä ja kevytyrittäjyydestä. TE-palvelut infossa infoa yrittäjyydestä. TE-infoja pidetty ukrainalaisille. Starttiraha. Yrittäjyyden mahdollisuus otetaan huomioon kotoutumis- ja työllisyysuunnitelmissa.

7. Lisätään faktapohjaista viestintää maahan muuttaneista työelämässä
 - TE-live, Hämeen TE-toimiston Facebook

2.3 Parannamme yhteistyötä ja monipuolisia palveluja maahan muuttaneiden kotoutumisen tukemisessa

Kotoutuminen tapahtuu suurelta osin osana arkea. Kuntien varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisopalvelut, kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä järjestöjen ja kolmannen sektorin työ on ensisijaisen arvokasta maahan muuttaneiden kotoutumisessa. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymällä on ollut iso rooli ja ammatillista osaamista kotoutumista edistävässä työssä kuntien suunnitelmallisen kotoutumistyön jäädessä vähemmälle erityisesti pienemmissä kunnissa. Maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyy paljon erityiskysymyksiä sekä tiedon ja osaamisen tarpeita ja tulevat lakimuutokset haastavat kuntien maahanmuuttotyötä ja kotoutumisen edistämistä. Kuntien resurssit koordinoita kotoutumista ovat rajalliset. Lahdessa toimii maahanmuuttotyön asiantuntija ja Heinolalla, Orimattilalla ja Hollolalla on yhteinen maahanmuuttokoordinaattori. Lahdessa sijaitseva Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi antaa maahan muuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalveluita. Päijät-Hämeen kunnat sekä Myrskylä ja Pukkila rahoittavat Alipin palvelut. Alipin palvelut ovat tarjolla maahan muuttaneille kaikkien Päijät-Hämeen kuntien sekä Myrskylän ja Pukkilan alueella. Lisäksi Alipi antaa neuvontaa ja ohjausta sekä konsultointipalveluja alueen viranomaisille, järjestöille sekä muille tahoille.

Hämeen ELY-keskus tekee yhteistyötä kuntien kanssa erityisesti osana pakolaisten vastaanoton sopimuksia ja kotouttamislain 37§:n mukaisia ELY:lle määriteltyjä kuntayhteistyön tehtäviä. Kunnat ovat nimenneet ELY:lle yhteyshenkilöt.

Esimerkkejä tehdyistä toimenpiteistä parannamme yhteistyötä ja monipuolisia palveluja maahan muuttaneiden kotoutumisen tukemisessa:

1. Kuntien välisen yhteistyön tiivistäminen: nimettyjen yhteyshenkilöiden säännölliset verkostotapaamiset.
 - Ei toteutunut
2. Kuntien eri palvelualueiden ja hallintokuntien (mm. liikunta, nuoriso, kirjasto) entistä parempi mukaan saaminen (säännölliset palaverit) ja palvelujen valtavirtaistaminen ja kuntien henkilöstön osaamisen kehittäminen.
 - Heinolan, Hollolan ja Orimattilan säännölliset maahanmuuttotyön verkostojen tapaamiset
 - Hollolassa tiivis yhteistyö vapaa-aikapalveluiden kanssa
 - Lahdessa säännölliset kokoukset varhaiskasvatus, perusopetus, maahanmuuttotyö ja PHHYKYN maahanmuuttajapalvelut
3. Palvelujen saavutettavuuden ja esteettömyyden kehittäminen, monikielisten palvelujen ja etäpalvelujen kehittäminen, toimijoiden viestinnän kehittäminen.
 - LAB: Hankkeet Mistok (P-H Liitto) ja Razom (ESR) ohjaavat ukrainalaisia ukrainaksi (1.5 alkaen, ohjaussessioita 8.9.2022 yli 120 henkilöä)
 - Alipin Access Alipi TEM hankerahoituksen avulla kehitetty alipi.app -palvelu parantaa saavutettavuutta myös tulkin avulla koko palvelualueella

4. Osallistumismahdollisuuksien kehittäminen, kaikkien kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittäminen, osallisuuden vahvistaminen yhteisellä toiminnalla ja maahan muuttaneiden oman järjestötoiminnan ja aktiivisuuden lisääminen.
 - Hollola monikulttuurinen kohtaamispaikka, Orimattila Osallistava vapaaehtoistyö, Heinola Monikulttuuriset tapahtumat ja HeiMo-kahvila
5. Tarjolla olevien palvelujen ja hankkeiden tarjonnan kirkastaminen asiakkaalle, hajanaisen palvelukentän palvelutarjotin ohjaajille, erilaisten yhteisten työkalujen kehittäminen.
 - LAB: OSKE LAB yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kehittämässä palvelua tähän. Tiivis yhteistyö Talent Hubin, Lahden kaupungin OSKE:n, Alipin ym. kanssa. Valmis toimintamalli tukemaan kotivanhempien suomen kielen oppimista ja osallisuutta ryhmä- ja vapaaehtoistoiminnan avulla (yhteistyössä LAB, Salpaus, Dila).
 - Salpaus: Ohjauksen digitaalisen työkalun kehittäminen OSKE hankkeessa ja jatkohakemus jätetään. Ohjaajille järjestetään infoja maahan muuttaneiden koulutustarjonnasta.
 - TalentHub: International House Lahti -sivuston tärkein tavoite on yhdistää toimijat yhteen & rohkaistaa toimimaan avoimessa yhteistyössä hyödyntäen digitaalisuutta
 - Heinola-Hollola-Orimattila akselilla maahanmuuttokoordinaattori
6. Kuntien hyvinvointisuunnitelmissa ja niitä koskevissa indikaattoreissa huomioidaan maahanmuuttoasiat
 - Toteutunut ainakin Heinolassa, Hollolassa, Orimattilassa ja Lahdessa

2.4 Edistämme maahanmuuttoa koskevan keskustelukulttuurin muutosta

Päijät-Hämeeseen on saapunut vajaan vuoden sisällä pari tuhatta sotaa paennutta ukrainalaista. Ukrainalaisten vastaanotto on ollut hyvin positiivista. Vapaaehtoistoimijat, seurakunnat, yhdistykset ja monet muut tahot ovat järjestäneet ukrainalaisille erilaista tukea ja apua viranomaisten lisäksi. Myös työnantajien suhtautuminen ukrainalaisiin on ollut poikkeuksellisen positiivista ja paljon ukrainalaisia on työllistynyt. Valitettavasti muut maahan muuttaneet ja pakolaiset eivät ole yleensä saaneet yhtä myönteistä vastaanottoa kuin ukrainalaiset ja heidän työllistymisensä on myös usein vaikeaa.

Esimerkkejä toimenpiteistä maahanmuuttoa koskevan keskustelukulttuurin muutosta

1. Viestinnällä tuodaan esille, miten erilaisuus voi toimia myönteisenä voimavarana. Työnantajat nostavat esille onnistumistarinoita ja näkökulma siitä, mikä korvaa epätäydellisen kielitaidon.
 - LAB: Monikulttuurisuussimulaatio-hankkeen vaikuttavan viestinnän kampanja marraskuu 2022.
 - Salpaus: Kesäkuussa positiivinen juttu puhdistuspalvelualalle työllistyneistä opiskelijoista
 - 09/22-12/22 TalentHub-tiimissä on kv-opiskelija harjoittelussa, vahvistaa some-osaamista.
 - Hämeen ELY-keskuksen Työelämän monimuotoisuudella tuloksiin -hanke järjesti toukokuun -22 alussa Lahden Palvelutorilla Erätauko-keskustelutilaisuuden, jossa pohdittiin yritysten valmiuksia monikulttuuriseen rekrytointiin. Raportin voi lukea [TÄSTÄ](#)

2. Maahan muuttaneita pidetään esillä viestinnässä myös muulloin, kuin maahanmuutosta puhuttaessa
 - LAB: Moninaisuutta lisätty kuvalliseen viestintään LABissa.
 - Salpauksen viestintäyksikkö huomioi kuvituskuvin väestön moninaisuuden
3. Perustetaan alueellinen maahanmuuttoasioiden foorumi, joka kokoaa yhteen maahan muuttaneita ja asiantuntijatahoja.
 - Ei toteutunut

2.5 Kannamme vastuumme humanitaarisesta maahanmuutosta

Päijät-Hämeen kunnista Lahti, Heinola, Orimattila, Hollola, Kärkölä ja Hartola ovat tehneet ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kiintiöpakolaisten ja myönteisen oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta. Aktiivisesti pakolaisia sijoitetaan Lahteen (20 paikkaa), Orimattilaan (20 paikkaa), Hollolaan (10–15 paikkaa) ja Heinolaan (10–15 paikkaa). Paikat täytetään vuoden alussa Työ ja elinkeinoministeriön (TEM), Migrin ja ELY:n kanssa tehtävän suunnitelman mukaisesti. Päijät-Hämeessä on tavoitteena, että kaikki sovitut paikat täyttyvät vuonna 2022, joskin lopullinen tilanne selviää vasta joulukuussa.

Esimerkkejä toimenpiteistä kannamme vastuumme humanitaarisesta maahanmuutosta:

1. Kiintiöistä sopimista jatketaan ja kehitetään ELY-keskuksen ja kuntien välisessä yhteistyössä.
 - Kunnat, joilla sopimus ELY:n kanssa Lahti, Heinola, Hollola, Orimattila, Kärkölä ja Hartola
2. Kunnat ja PHHYKY sopivat yhteisistä käytännöistä, pakolaistaustaisten ja paperittomien palveluissa.
 - Phhyky: Yhteisiä käytäntöjä sovittu
3. Tarjotaan faktatietoa ja ohjausta erityisesti vapaaehtoisille ja järjestöille, jotka toimivat pakolaistaustaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa.
 - Orimattilassa tiivis yhteistyö vapaaehtoisten ja 3. sektorin järjestöjen kanssa
 - Heinolassa tiivis yhteistyö vapaaehtoisten ja 3. sektorin järjestöjen kanssa
 - Hollolassa tiivis yhteistyö vapaa-aikapalveluiden ja joidenkin järjestöjen kanssa
 - Lahdessa on järjestetty 3. ja 4. sektorin toimijoille yhteisiä tilaisuuksia Palvelutorilla
 - Lahden kaupunki on palkannut työntekijän koordinoimaan yhteistyötä vapaaehtoisten ja muiden tahojen kanssa, jotka avustavat tänne saapuneita ukrainalaisia
4. Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa turvapaikanhakijoiden työllisyyden lisäämiseksi.
 - LAB: Mistok (P-H Liitto) ja Razom (ESR) hankkeisiin ohjataan ukrainalaisia/hyödynnetään hankkeen työntekijää eri palvelupisteiltä + työntekijä tulkkaa ja kääntää eri tilanteissa.
 - Salpaukset: Ylimääräiset suomen kielen alkeiskurssit ukrainalaisille
 - TalentHub-tiimi tukee Alipi-tiimiä ukrainalaisten työllisyyskysymyksissä (rekrytapahtuma, THn talenttikahvit, verkostoituminen)

3 Toimenpide-ehdotukset

Kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa (Myrskylä ja Pukkila) kunnissa on kotoutumisen yhteyshenkilö, joka toimii yhdyshenkilönä kotoutumiseen ja maahan muuttoon liittyvissä asioissa. Yhteyshenkilöt muodostavat verkoston. Verkoston järjestäytymiskokouksen koollekutsujana toimii Lahden kaupungin maahanmuuttotyön asiantuntija, joka on myös Alipin esihenkilö.

Kootaan tieto Päijät-Hämeessä toimivista maahan muuttoon ja kotoutumiseen liittyvistä ryhmistä ja verkostoista. Selkiytetään ryhmien ja verkostojen tehtäviä, toimintaa ja vastuunjako mahdollisten aukkojen löytämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Vahvistetaan edelleen toimenpiteitä, jotka tukevat ja rohkaisevat työnantajia palkkaamaan maahan muuttaneita. Rohkaistaan työnantajia käyttämään erilaisia työnhakukanavia.

Jatketaan aktiivisesti keskustelukulttuurin sekä asenteiden muutosta maahanmuuttoa ja maahan muuttaneita kohtaan. Huomioidaan, että lähes kaikki maahan muuttaneet tarvitsevat tietoja ja/tai tukea kotoutumiseen. Tuodaan esille positiivisia esimerkkejä käytännön elämästä.

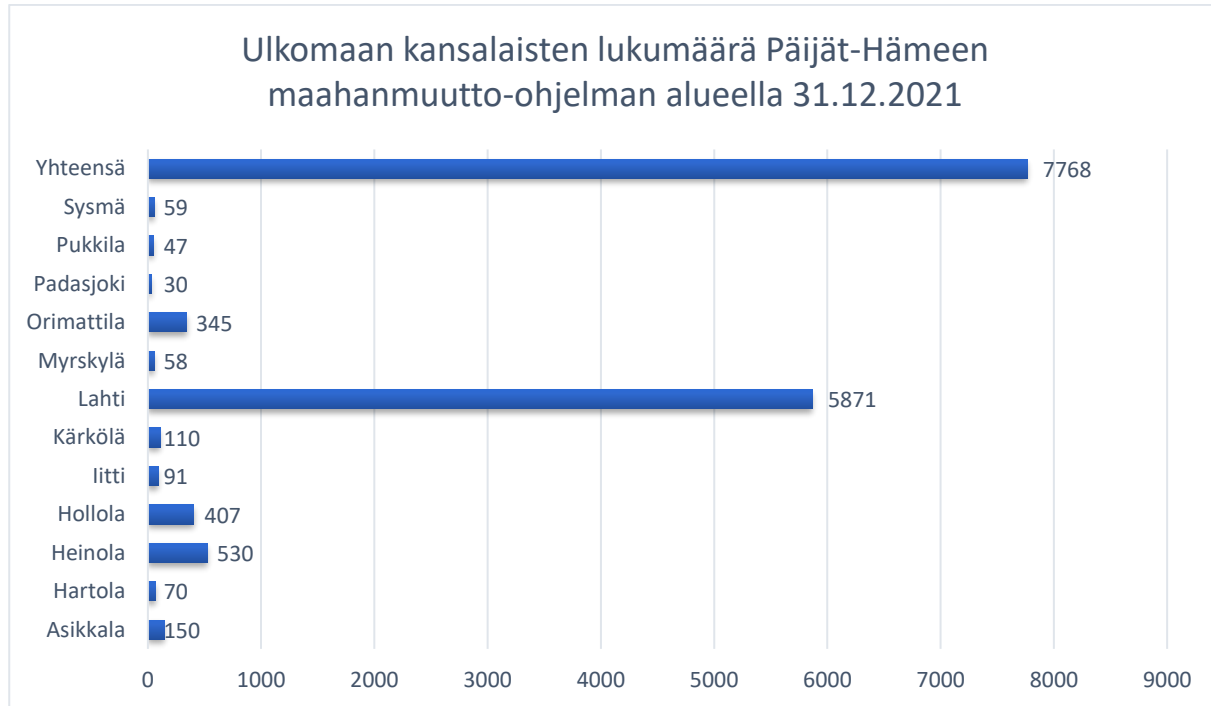
Vahvistetaan Päijät-Hämeen houkuttelevuutta. Huomioidaan, että perheille on tärkeää arjen sujuminen. Tuodaan esille toimiva koulu- ja opiskelujärjestelmä sekä koulutuksen maksuttomuus. Tuodaan esille Päijät-Hämeen eri kunnissa olevat koulut, joista monet ovat uusia.

Jatketaan aktiivista hanketyötä maahanmuutto-ohjelman toteutumiseksi. Kiinnitetään huomiota koordinoituun hankejohtamiseen ja hankkeissa kehitettyjen toimintamallien jatkuvuuteen.

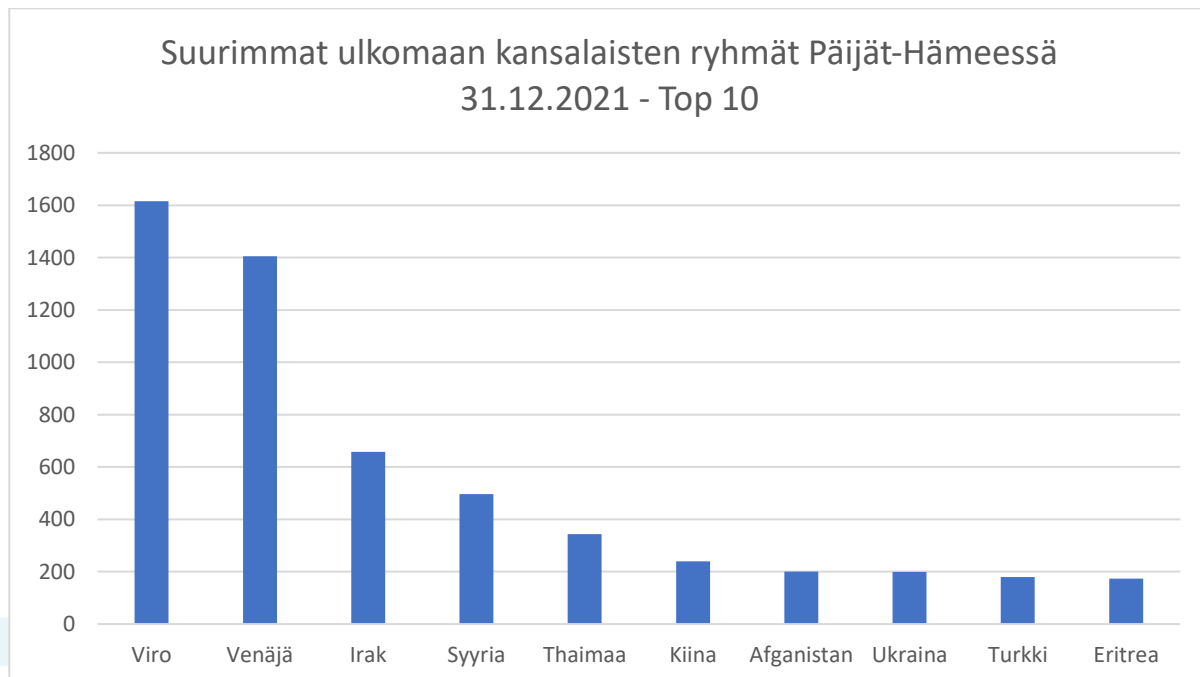

4 Tilastokatsaus

Taulukko 1 Ulkomaan kansalaisten lukumäärä Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman alueella 31.12.2021 (Tilastokeskus, Väestörakenne)

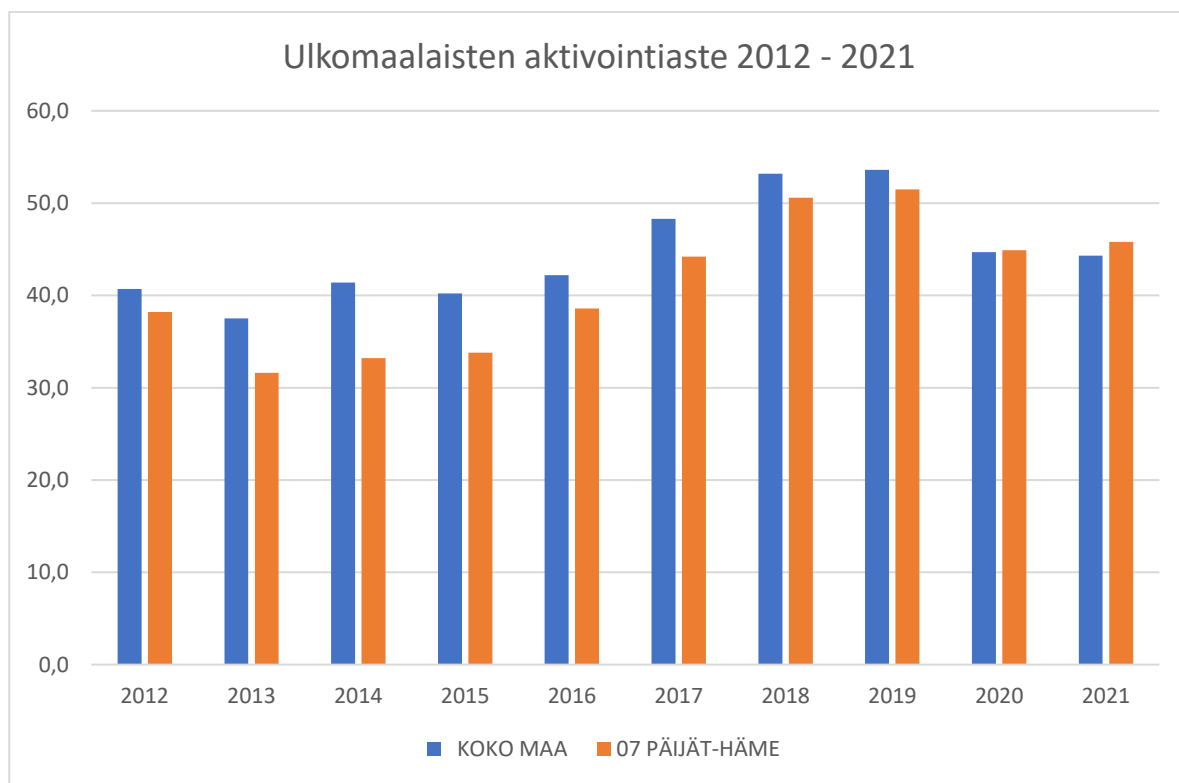
Taulukko 2 Suurimmat ulkomaalaisten ryhmät Päijät-Hämeessä 3.12.2021 (Tilastokeskus, Väestörakenne)

Taulukko 3 Maahanmuuttajataustaiset uudet opiskelijat Päijät-Hämeessä (vipunen.fi)

Maahanmuuttajataustaisten uusien opiskelijoiden osuus uusista opiskelijoista (äidinkielen mukaan)	2016	2017	2018	2019	2020
☐ Toisen asteen koulutus	7,4 %	7,9 %	7,7 %	8,1 %	5,9 %
☐ Lukiokoulutus	5,5 %	6,7 %	6,1 %	7,6 %	6,4 %
☐ Ammatillinen koulutus	7,9 %	8,2 %	8,1 %	8,2 %	5,7 %
☐ Korkeakoulutus	10,2 %	11,2 %	9,9 %	9,9 %	11,4 %
☐ Ammattikorkeakoulukoulutus	10,3 %	11,2 %	10,3 %	10,5 %	11,7 %
☐ Yliopistokoulutus					8,5 %
Yhteensä	8,0 %	8,5 %	8,2 %	8,5 %	7,3 %

Taulukko 4 Ulkomaalaisten aktivointiaste % vuosi (TEM Työnvälitystilasto, tilastotaulu 4251)

Taulukko 5 Työttömänä työnhakijana 3kk:n kuluttua kotoutumiskoulutuksen päättymisestä, % (TEM Työnvälitystilasto, tilastotaulu 3483)

